

Wyzwania dla wzmocnienia współpracy francusko-hispańskiej

Amanda Dziubińska

Zacieśnienie współpracy francusko-hispańskiej jest wyrazem poszukiwania przez Francję stałego sojusznika prezentującego zbliżone interesy w polityce europejskiej, a także potrzeby złagodzenia między oboma państwami napięć, które powstały w ostatnich latach. Traktat dwustronny podpisany podczas szczytu w Barcelonie 19 stycznia br. przewiduje ściślejszą koordynację polityki Francji i Hiszpanii, m.in. w obszarze energetyki, polityki przemysłowej i handlowej. Chociaż traktat został zawarty w momencie wyraźnego osłabienia tandemu francusko-niemieckiego, wzmocnienie współpracy z Hiszpanią nie zastąpi najważniejszego dla polityki europejskiej Francji partnerstwa z Niemcami.

Traktat o przyjaźni i współpracy z Hiszpanią jest trzecim tego typu dokumentem zawartym przez Francję z państwem europejskim – po traktatach z Niemcami i Włochami. Dla prezydenta Emmanuela Macrona stwarza możliwość dywersyfikacji sojuszników w UE, w obliczu – z jednej strony – licznych sporów z Niemcami o politykę energetyczną i fiskalną, z drugiej – wobec narastających różnic z Włochami wokół kwestii migracyjnych od powołania prawicowego rządu Giorgia Meloni. Hiszpania w bliższej współpracy z Francją upatruje z kolei szans na rozwój własnych sektorów strategicznych, zwłaszcza energetyki, oraz zwiększenie wpływów na szczeblu europejskim. Realizacja traktatu ma służyć także zażegnaniu dotychczasowych sporów, m.in. wokół zamknięcia przez Francję niektórych przejść granicznych z Hiszpanią, ograniczonego rozwoju transgranicznych połączeń kolejowych czy elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych. W polityce europejskiej dla zacieśnienia więzi między oboma państwami ważna będzie przede wszystkim współpraca na rzecz [rekonfiguracji europejskiej architektury energetycznej](#), osiągnięcie porozumienia w sprawie [umowy o wolnym handlu z państwami Mercosur](#) oraz wspólne podejście do odbudowy europejskiej bazy przemysłowej.

Autonomia energetyczna Europy. Hiszpania promuje rozwój energetyki odnawialnej, pozostając zależną od gazu, podczas gdy podstawą francuskiego miksu energetycznego jest energetyka jądrowa. Francja zabiega w UE o uznanie energii jądrowej za zieloną, czemu przeciwna jest m.in. Hiszpania. Różnice zdań można było też dostrzec w kwestii kierunków rozwoju europejskiej infrastruktury energetycznej, na przykładzie popieranego przez Hiszpanię i Niemcy planów budowy gazociągu MidCat, z którego realizacji ostatecznie zrezygnowano. Miał on transportować gaz ziemny z Hiszpanii i północnej Afryki do Europy Środkowej. Francja sprzeciwiała się inwestycji, która mogłaby wzmocnić pozycję Hiszpanii jako europejskiego hubu energetycznego, wskazując na jej zbyt wysoki koszt, długi czas budowy i brak uzasadnienia w związku z już istniejącymi dwoma interkonektorami między Francją i Hiszpanią.

Mimo różnic zdań rosną szanse na zacieśnienie francusko-hispańskiej współpracy w kwestiach energetycznych. Jest to związane z wyzwaniami spowodowanymi przez rosyjską agresję na Ukrainę oraz z potrzebą głębokich zmian w polityce energetycznej i klimatycznej UE. Oba państwa zgadzają się co do konieczności przyspieszenia rozwoju energetyki odnawialnej oraz procesu zmniejszania zależności od paliw kopalnych, a także dywersyfikacji źródeł

dostaw energii. W plany te wpisuje się ogłoszony w październiku 2022 r. nowy projekt budowy podmorskiego rurociągu H2Med. Ma on łączyć Barcelonę i Marsylię, z perspektywą przedłużenia przesyłu do Berlina, i transportować tylko zielony wodór. Jako pierwszy tego typu korytarz wodorowy w UE ma posiadać zdolności transportowe do 10% prognozowanego na 2030 r. unijnego popytu na wodór. Eksport korytarzem H2Med może stanowić ponad 2/3 rocznej produkcji krajowej Hiszpanii, która dzięki temu znacząco zwiększy dostawy energii z Półwyspu Iberyjskiego do pozostałej części Europy i stanie się ważnym podmiotem kształtującym autonomię energetyczną UE. Wspólny projekt wodorowy może pomóc w przewyżczeniu dotychczasowych sporów o atom.

H2Med ma szansę na finansowanie z UE jako [projekt będący przedmiotem wspólnego europejskiego zainteresowania \(IPCEI\)](#). Za jego rozwój będzie odpowiedzialnych czterech operatorów systemów przesyłowych gazu (hiszpańska Enagás, francuskie GRTgaz i Teréga oraz portugalski REN). Wątpliwość budzi przede wszystkim niepewność co do całkowitych kosztów budowy rurociągu oraz skali przyszłego zapotrzebowania na wodór w UE. Francja chce dzięki tej inwestycji utrzymać pozycję lidera na europejskim rynku energii w obliczu [problemów rodzimego sektora energetyki jądrowej](#) oraz zwiększyć własny potencjał handlowy poprzez rozbudowę infrastruktury – zwłaszcza w Marsylii i Lyonie dzięki korytarzowi HY-FEN transportującemu wodór z południa Francji do granicy z Niemcami. HY-FEN pozwoli na szybszą dekarbonizację głównych zagłębi przemysłowych. Teréga zamierza równolegle rozwijać projekt HySoW – niskoemisyjnej infrastruktury magazynowania i transportu wodoru, która umożliwi rozwój węzłów przemysłowych w Oksytanii i Nowej Akwitanii.

Współpraca w polityce przemysłowej i handlowej UE. Francja i Hiszpania zgadzają się co do potrzeby pogłębienia jednolitego rynku oraz zachowania jego integralności i odporności. Jest to szczególnie istotne dla Francji w kontekście kontrowersyjnej [amerykańskiej ustawy o redukcji inflacji \(IRA\)](#), która wprowadziła dotacje na zielone technologie dla firm działających w Stanach Zjednoczonych. Hiszpania przedstawiała dotychczas zbliżone do Francji stanowisko w kwestii europejskiej odpowiedzi na IRA, twierdząc, że konieczna będzie reforma wewnętrznych aspektów europejskiej polityki przemysłowej – związanych z pomocą publiczną, biurokracją i [dotacjami na zielone technologie](#), a jednocześnie działania na rzecz przyciągnięcia inwestycji zagranicznych. Francja liczy na partnerstwo z Hiszpanią w dążeniu do zwiększania wkładu europejskiego przemysłu w PKB UE, przyspieszenia procesu reindustrializacji i rozwoju wspólnych projektów przemysłowych.

W ramach sprawowanej przez Hiszpanię w drugiej połowie 2023 r. prezydencji w Radzie UE rząd zadeklarował, że jednym z jego priorytetów będzie wzmocnienie strategicznej

autonomii UE. Oprócz wspierania procesu reindustrializacji i dywersyfikacji dostawców surowców dla Hiszpanii oznacza to również potrzebę wzmocnienia stosunków handlowych z Ameryką Łacińską i Karaibami. Problematiczna w relacjach dwustronnych pozostaje zatem kwestia zgody Francji na zawarcie umowy o wolnym handlu z państwami Mercosur – Wspólnego Rynku Południa (Brazylia, Argentyna, Paragwajem i Urugwajem). Francja sprzeciwia się umowie i blokuje ją na poziomie UE, domagając się dodatkowych zobowiązań państw Mercosur w zakresie zrównoważonego rozwoju i ograniczenia wylesiania, natomiast Hiszpania ze względów politycznych i historycznych chce doprowadzić do jej zawarcia do końca roku. Oficjalne stanowisko Francji wskazuje na potrzebę ochrony środowiska i bezpieczeństwa żywności, natomiast nie bez znaczenia pozostają interesy rodzimych producentów rolno-spożywczych. W czerwcu br. francuski parlament przyjął rezolucję wzywającą rząd do sprzeciwu wobec obecnego brzmienia umowy. Przeciwnicy podnoszą m.in. ryzyko dumpingu socjalnego. Twierdzą, że import towarów produkowanych w państwach, których normy środowiskowe i ekologiczne są niższe, będzie oznaczał nieuczciwą konkurencję dla europejskich rolników.

Wnioski. Wzmocnienie więzi z Hiszpanią będzie miało dla Francji znaczenie przede wszystkim w polityce unijnej, ponieważ będzie poszukiwać szerokiego poparcia dla swoich propozycji, zwłaszcza w polityce fiskalnej, przemysłowej i handlowej. Będzie to również forma tworzenia przeciwwagi dla Niemiec. Ze względu na zakres powiązań gospodarczych i znaczenie w UE [koordynacja polityki z Niemcami](#) pozostanie jednak pierwszorzędym celem Francji w relacjach z partnerami europejskimi.

Współpraca francusko-hiszpańska może być natomiast główną siłą napędową procesu pogłębienia jednolitego rynku, a w perspektywie długookresowej wzmocni bezpieczeństwo dostaw oraz elastyczność całego systemu energetycznego w UE. Realizacja projektu H2Med będzie ważnym miernikiem efektywności współpracy francusko-hiszpańskiej. Największym wyzwaniem pozostanie zmiana hiszpańskiego podejścia do energii atomowej oraz przekonanie Francji do złagodzenia stanowiska w sprawie umowy z Mercosur. Hiszpania będzie dążyła do sukcesywnego wzmocnienia swojej pozycji w UE, by odpowiadała ona potencjałowi czwartej unijnej gospodarki. Ścisła współpraca z Francją jest dla niej jednym z ważnych elementów długofalowych planów zwiększania wpływów w UE.

Celem traktatu jest strukturyzacja i intensyfikacja dialogu między oboma państwami. Liczba spotkań dwustronnych i konsultacji międzyrządowych, które miały miejsce od jego zawarcia, nie świadczy jednak o wzmocnionych wysiłkach obu stron na rzecz koordynacji poszczególnych polityk. Może być to związane z większą koncentracją hiszpańskiego rządu na polityce krajowej w kontekście przyspieszonych wyborów parlamentarnych z lipca br.